

ב"ל (חיפה) 11200-01-12 - ראובן קרינסקי נ' המוסד לביטוח לאומי

ב"ל (חיפה) 11200-01-12 - ראובן קרינסקי נ' המוסד לביטוח לאומימחוזי עבודה חיפה
ב"ל (חיפה) 11200-01-12

ראובן קרינסקי

נגד

המוסד לביטוח לאומי

ע"י ב"כ - עו"ד ענת רישין נקש

בית דין אזורי לעבודה בחיפה

[09.01.2013]

כב' השופטת מיכל פריימן

נציג ציבור (עובדים) מר חיים דרור

נציג ציבור (מעסיקים) גב' אביבה שור

פסק דין

1. התובע הגיש לנתבע תביעה לגמלת הבטחת הכנסה החל מחודש 4/10 . במכתב מיום 02.05.10 דחה הנתבע את תביעת התובע וזאת בשל אי שיתוף פעולה לפי סעיף 19 לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"ב-1982. במכתב הדחייה ציין הנתבע, כי התובע לא קיים את דרישת הנתבע להמציא לו: כתובת מגורים, החלטת המכירה של הדירה המשותפת לו ולגרושתו, צו בית משפט לפינוי הנכס, ועוד פרטים על המכירה.
 2. התובע כבר הגיש בעבר תביעה לבית הדין כנגד החלטה זו של הנתבע. תביעתו התבררה בפני מותב בראשות כבוד הש' אלכס קוגן (ב"ל 54296-11-10 ו-ב"ל 12468-06-11).
 3. בהחלטותיו של כב' השופט קוגן מיום 14.8.11 ומיום 29.8.11 ניתנה לתובע הזדמנות להמציא לנתבע נתונים ומסמכים הרלוונטיים לשאלת זכאותו לגמלת הבטחת הכנסה החל מחודש 4/10.
- בין היתר התבקש התובע להמציא את כתובת הדירה השכורה בה הוא מתגורר, שכן כפי שעלה ממכתבו של העובד הסוציאלי, מר מוטי שרעבי, התובע אינו מתגורר ברחוב החל מיום 17.1.10, מקבל סיוע בשכ"ד וגר בדירה אותה הוא שוכר.
- כן ניתנה לתובע הזדמנות להמציא את ההחלטות שניתנו בבית משפט לענייני משפחה לגבי אופן חלוקת התמורה שהתקבלה ממכירת דירת המגורים שהייתה משותפת לתובע ולגרושתו, ומתן פירוט מה עלה בגורל הכסף שהתקבל כתוצאה ממכירה זו.

הובהר לתובע מספר פעמים, כי אי מתן פרטים לגבי כתובת מגוריו ולגבי הכספים שהתקבלו ממכירת הדירה, יכולים כשלעצמם להוות נימוק לדחיית תביעתו לגמלת הבטחת הכנסה.

4. התובע לא עשה דבר ולא המציא לבית הדין נתונים כמבוקש.

בפסק הדין מיום 11.09.11 ציין כב' השופט קוגן, כי התובע הגיש 3 הודעות, כשעל אף העובדה שאחת מבקשותיו נושאת כותרת "הגשת מסמכים" הוא לא צרף לאף אחת מבקשותיו מסמך כלשהו.

השופט קוגן ציין כי באותן הודעות יש השתלחות חסרת רסן של קללות וגידופים הן כלפי בית הדין וכלפי שופטים נוספים בערכאות אחרות והן כלפי באת כוח הנתבע.

כב' השופט קוגן קבע, כי בנסיבות אלה אין הוא רואה כל דרך בה ניתן להתקדם בתיק, ומחק את התביעה.

5. הואיל והתביעה נמחקה ולא נדחתה, שב וטוען התובע במסגרת התביעה שבפינו כנגד מכתב הדחייה מיום 2.5.10.

בכתב התביעה טען התובע כי כל המסמכים המבוקשים הוגשו על ידו.

התובע חזר וטען כי הוא "דר רחוב" חסר כתובת מגורים מ-4/10, וכי הינו זכאי על כן לתשלום הבטחת הכנסה ללא מבחן תעסוקה.

התובע טען כי כתובתו היא:

"גן האם ברח' הנשיא בחיפה, גן מניה שוחט ברח' מוריה... כל מקלט ציבורי פנוי".

6. בדיון מיום 18.12.12, חזר התובע וטען כי מסר את כל המסמכים המבוקשים במסגרת תביעה אחרת המתנהלת בבית הדין וכי הם נמצאים במזכירות בית הדין.

לראשונה במעמד הדיון נאות התובע למסור א כתובתו נכון ל- 4/10 וטען כי התגורר ברח' שמשון בחיפה.

7. במהלך הדיון נעשתה הפסקה וניתנה לתובע שהות על מנת שיוכל לגשת למזכירות בית הדין ולהביא המסמכים האמורים באשר לכספי מכירת הדירה.

ואולם, לאחר ההפסקה לא המציא התובע כל מסמך שיש בו כדי לסייע לו.

התובע המציא לבית הדין מסמכים חלקיים מתיק בימ"ש לענייני משפחה מהם ניתן ללמוד כי התביעה שם היתה לאכיפת הסכם גירושין לעניין מכר דירת התובע וגרושתו, כי ניתן צו למכירת הדירה וכי זו נמכרה באמצעות כונס נכסים חרף ערעור שהגיש התובע. מהמסמכים שהוגשו לא ניתן ללמוד על הכספים שהתקבלו מהמכירה והאם הועברו בחלקם לתובע.

8. התובע חזר וטען במעמד הדיון כי מצבו הסוציאקונומי אינו מעניינו של הנתבע וכי אין עליו כל חובה למסור לנתבע אינפורמציה כמבוקש על ידו.

התובע טען, בין היתר:

"מה קשורה מכירת הדירה למה שאני דורש?..."

ביטוח לאומי הוא לא מס הכנסה, הוא צריך לתת שירות. הוא לא צריך לבדוק את המצב הסוציאקונומי של האדם.. מה זה משנה לקבלת הבטחת הכנסה האם התקבלה תמורה בעד מכירת הדירה..."

באת כוח הנתבע ביקשה לדחות את התביעה.

דיון והכרעה

9. לאחר בחינת טענות הצדדים, הגענו למסקנה כי לא נפל פגם בהחלטת פקיד התביעות מיום 2.5.10 בדבר דחיית תביעת התובע לפי סעיף 19 לחוק הבטחת הכנסה, ומשלא המציא התובע עד היום, חרף הזדמנויות שניתנו לו, את הפרטים המבוקשים על ידי הנתבע, דין התביעה שבפנינו להידחות.

10. נחזור על מושכלות ראשונים בכל הנוגע לתכליתה של גמלת הבטחת הכנסה. יפים לעניינו הדברים שנאמרו בעניין זהבה עמר (עב"ל (ארצי) 1010/04 המוסד לביטוח לאומי - זהבה עמר, פסק דין מיום 15.3.05):

"חוק הבטחת הכנסה הינו חוק סוציאלי, המבוסס על אבני בוחן שעניינן גובה ההכנסה והיכולת להפיק הכנסה. החוק נועד בעיקרו של דבר, להבטיח לכל אדם שאינו מסוגל לפרנס עצמו, ושהכנסתו פחותה מ"רצפה" הקבועה בחוק ובתקנות שהותקנו על-פיו, רמה מינימלית של הכנסה לצורך קיום בסיסי. אין החוק מיועד לאלה היכולים להשתכר את המינימום שנקבע בו או היכולים להפיק הכנסה מנכס כלשהו. משכך, נשללת בסעיף 9 לחוק הקיצבה ממבוטח שברשותו נכס שהחזקה היא שניתן להפיק הימנו הכנסה מינימלית. ההשקפה הגלומה בחוק היא שהציבור אינו חייב לתמוך באדם שיש לו רכוש ממנו ניתן להפיק, למצער, הכנסה מינימלית. כך, לשם המחשה, אם מבוטח הוא בעל דירה נוספת על זו שבה הוא מתגורר, עליו להשכירה ולהשתמש בדמי השכירות לשם סיפוק צרכיו הבסיסיים ולא לתבוע קיצבת הבטחת הכנסה."

11. בפסיקה נקבע, כי :

"על המבקש לקבל תמיכה לפי חוק הבטחת הכנסה להבטחת קיומו המינימאלי, ובכבוד, חלה החוב לנהוג בתום לב ובהגינות כלפי המוסד לביטוח לאומי. חובת תום הלב באה לידי ביטוי בראש ובראשונה בחובת גילוי מידע למוסד, לצורך מימוש הזכות לגימלה"

- עב"ל 582/09 עלאסי האי חנניה - המוסד לביטוח לאומי, לא פורסם).
12. על התובע גמלה חלות חובות אמון וגילוי כלפי המוסד לביטוח לאומי ומסירת מידע מלא, לרבות חובת גילוי של מידע יזום (עב"ל 280/05 אילנית ברנס - המוסד לביטוח לאומי, מיום 13.2.06).
- חובה זו באה למנוע תשלום גמלה למי שאינו זכאי לה, ומוצאת את ביטויה גם בסעיפים 19 ו-20 לחוק הבטחת הכנסה, הקובעים את חובת הגילוי הפסיבית והאקטיבית של המבוטח כלפי המוסד (עב"ל 1362/04 שלום אוחנה - המוסד לביטוח לאומי, מיום 20.4.06).
13. בית הדין הארצי עמד על מטרת הסעיף וחובת המבוטח לשתף פעולה בהמצאת הנתונים הנדרשים ע"י הנתבע, בקבעו:
- "סעיף 19(א) ו-(ב) לחוק הבטחת הכנסה מחייב את המבוטח לשתף פעולה עם חקירת המוסד, וכן מסמך את המוסד להפסיק תשלום גמלה, אם המבוטח אינו משתף פעולה. המוסד אינו יכול לגלות בעצמו כל פרט הנוגע לזכאות מבוטח לגמלה, ולכן על המבוטח למסור פרטים רבים ולשתף פעולה עם חקירת המוסד. בדב"ע מו/04-0 צאלקאקשוילי - המוסד לביטוח לאומי, פד"ע י"ז 323 נאמר, כי המבקש גימלת הבטחת הכנסה חייב להתנהג בתום לב, ולמסור פרטים נכונים. על סעיף 19 לחוק נאמר בדברי ההסבר להצעת החוק (ה.ח. תש"ם, בע' 8), כדלקמן: "[הסעיף בא] להעניק למוסד סמכות רחבה לחקור ולהשיג כל מידע הדרוש לו לצורך החלטה בתביעה לגמלה או לצורך המשך תשלומה, וכן לחייב כל אדם במסירת ידיעות שברשותו בקשר לכך. סמכויות אלה דרושות כדי לאפשר למוסד להפעיל מערכת בקרה יעילה ולהבטיח תשלום גמלה לאלה הזכאים לכך בלבד".
14. כאמור, על פי הוראות החוק, העדר שיתוף מלא מאפשר לנתבע לעכב את הטיפול בתביעה, להפסיק את תשלומה או להחליט על אי מתן הגמלה (סעיף 19(ב) לחוק הבטחת הכנסה).
15. במקרה שלפנינו, דרישת הנתבע מהתובע להמצאת פרטים על מכירת הדירה שבבעלותו החלקית, הינה סבירה והגיונית ויש לה השלכה מהותית על בחינת זכאותו של התובע לגמלה להבטחת הכנסה.
- אין לקבל על כן את טענות התובע כי הנתבע "לא צריך לבדוק את המצב הסוציאו-אקונומי של האדם", או כי "מה זה משנה לקבלת הבטחת הכנסה האם התקבלה תמורה בעד מכירת הדירה".
16. משהתברר מהמסמכים שהמציא התובע כי אין בהם כדי ליתן מענה לנתונים שנדרש התובע לגלות, ניסה בית הדין להציל תשובות מפי התובע ואולם זה ענה תשובות מתחמקות ובלתי מהימנות.
- התובע טען כי אינו יודע מי מונה למכירת הדירה, אף שמהתיעוד עולה כי ערער על החלטת ביהמ"ש לענייני משפחה בעניין זה.
- התובע טען כי הדירה נמכרה בפחות ממה שהוערך ע"י שמאי, אולם לא גילה את מחיר המכירה ואך טען כי לא קיבל כסף מהמכירה וכי הדבר אינו מעניינו של בית הדין או של הנתבע.
- התובע טען עוד, כי "אינו צריך להוכיח כלום" וכי "אין צורך שאחפש את כונס הנכסים ולאן הלך הכסף". לטענתו, אם היה מקבל כסף לא היה מקבל זכאות לדיור ממשרד השיכון והרווחה.
17. ברי, כי התובע מודע להליך בביהמ"ש לענייני משפחה, למינוי הכונס, לחוו"ד שמאי שניתנה לצורך מכירת הדירה, יודע את מחיר המכירה שהוא "פחות מהערכת השמאי", ונסיגותיו לטעון כי אינו יודע מה עלה בגורל כספי המכירה אינם מהימנים.
- מכל מקום, לתובע גישה לתיק המשפחה ויכול היה להשיג כל נתון נדרש ולהמציאו לנתבע אלא, שטוען הוא כי אין זה מעניינו של הנתבע, ומסרב לעשות כן.
18. נטל ההוכחה, כי הטוען לגמלה זכאי לה, מוטל על הטוען לזכאות, הן שעה שמדובר בבקשה לגמלה והן שעה שהמוסד מבקש להפסיק את תשלומה. גם במקרה האחרון על הטוען לגמלה למסור את כל הנתונים שיתבקש (דב"ע נו/0-202 סומיה מוסלם נ' המוסד, לא פורסם).
19. אף שניתנו לתובע הזדמנויות רבות להמציא נתונים באשר למכירת הדירה המשותפת לו ולגרשותו, לא עשה כן. לנוכח התעקשותו של התובע שלא להמציא את המידע אודות מכירת הדירה מתעורר החשש כי התובע אינו פורש בפנינו את העובדות כהוייתן.
20. לאור האמור ומשלא המציא התובע את הנתונים הנדרשים לנתבע לשם בחינת זכאות התובע לגמלה, חרף אפשרות לעשות כן, דין תביעתו להידחות.
- באפשרות התובע להגיש תביעה חדשה למוסד לביטוח לאומי.
- ניתן היום, טבת תשע"ג, (09/01/2013), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.